

Nr 3.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om fortsatt giltighet av utlänningslagen den 15 juni 1945 (nr 315); given Stockholms slott den 22 december 1950.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om fortsatt giltighet av utlänningslagen den 15 juni 1945 (nr 315).

GUSTAF ADOLF.

Herman Zetterberg.

F ö r s l a g

till

L a g

om fortsatt giltighet av utlänningslagen den 15 juni 1945 (nr 315).

Härigenom förordnas, att utlänningslagen den 15 juni 1945,¹ vilken enligt lag den 5 maj 1950 (nr 155) gäller till och med den 30 juni 1951, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1952.

I fråga om sådan under lagens giltighetstid begången förseelse som avses i lagen skall vad där är stadgat om ansvar gälla även efter den 30 juni 1952.

Uppehålls- eller arbetstillstånd må meddelas även för tid efter den 30 juni 1952, dock ej för längre tid än för högst fem år efter sistnämnda dag.

¹ Senaste lydelse i vissa delar, se SFS 1946: 360 och 1947: 312.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 december 1950.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON, LINGMAN.

Efter gemensam beredning med tillförordnade ministern för utrikes ärendena, statsrådet Quensel, och chefen för inrikesdepartementet anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, fråga om *fortsatt giltighet av utlänningslagen* och anför följande.

Gällande lagstiftning om utläningar i Sverige, nämligen lagen den 15 juni 1945 (nr 315) om utlännings rätt att här i riket vistas (utlänningslag) är tidsbegränsad. Den gällde till en början t. o. m. den 30 juni 1947 men har förlängts genom lag den 20 juni 1947 (nr 312) för tre år och genom lag den 5 maj 1950 (nr 155) för ytterligare ett år eller t. o. m. den 30 juni 1951.

I denna lagstiftning givas regler om utländska medborgares och statslösas uppehåll i Sverige och om deras rätt att här taga arbetsanställning. Den innehåller sålunda bestämmelser om skyldighet att vid inresa till riket vara försedd med pass samt bemyndigar Kungl. Maj:t att även föreskriva skyldighet att inneha inresetillstånd (visering). Lagen reglerar vidare i vad mån utlännings rätt att vistas i Sverige skall ha uppehållstillstånd samt i vad mån han skall ha arbetstillstånd för rätt att här innehava arbetsanställning. Ett detaljerat system av regler anger under vilka omständigheter en utlännings kan mot sin vilja avlägsnas ur riket; de viktigaste formerna härför äro avvisning, förpassning och utvisning.

Utlänningslagstiftningen har alltsedan 1927 haft formen av tidsbegränsade lagar. Då frågan om förlängning behandlades 1947 (proposition nr 297 och första lagutskottets utlåtande nr 51), diskuterades om icke lagstiftningen borde göras permanent. Statens utlänningskommission hade förordat detta, men departementschefen anförde häremot två skäl: dels kunde det icke anses uteslutet, att inom en icke alltför avlägsen framtid vissa förändringar inom den internationella samfärdseln komme att inträda, vilka vore ägnade att inverka på utformningen av denna lagstiftning, dels föreläge, även fränsett detta, behov av en mera genomgripande revision av lagstiftningen i syfte bland annat att i möjligaste mån åstadkomma en förenkling

och begränsning av kontrollsystemet. En sådan reform av lagstiftningen borde dock icke genomföras förrän förhållandena i vissa avseenden något mera stabiliserats. På grund härav förordades, att 1945 års lag — i vilken samtidigt föreslogos åtskilliga ändringar — skulle förlängas på tre år. Propositionen bifölls av riksdagen.

Den 4 mars 1949 tillsattes en kommitté för revision av utlänningslagstiftningen, innefattande även utredning av frågan om densamma bör göras permanent. Kommittén, som antagit namnet »1949 års utlänningskommitté», består av presidenten för hovrätten över Skåne och Blekinge Ivar Wieslander, ordförande, ledamoten av riksdagens första kammare professor Åke Holmbäck, ledamoten av riksdagens andra kammare chefredaktören Rolf Edberg och chefen för utlänningskommissionen, byråchefen Nils Hagelin. Till kommitténs biträde ha därjämte tillkallats åtskilliga sakkunniga och representanter för olika myndigheter och organisationer, bland dem arbetsmarknadens båda största huvudorganisationer.

I skrivelse den 20 november 1950 har *1949 års utlänningskommitté* anfört bland annat följande.

Kommittén får anmäla, att kommittén — såvitt nu kan bedömas — torde kunna slutföra sitt uppdrag med revisionen av utlänningslagen under första halvåret 1951. Denna revision har visat sig synnerligen komplicerad och tidskrävande, och kommittén har icke kunnat få sekreterarhjälp i den omfattning, som varit erforderlig. Det bör också framhållas, att genom förordnande den 29 juni 1950 kommitténs uppdrag utsträckts att omfatta jämväl frågan om den centrala utlänningsmyndighetens organisation. Av vad nu anförts följer, att proposition på grundval av kommitténs förslag icke torde kunna föreläggas riksdagen före utgången av den nuvarande utlänningslagens giltighetstid. Behovet av ändringar i lagen torde icke vara mera trängande än att därmed torde kunna anstå ytterligare någon tid. Kommittén föreslår därför, att lagen skall gälla oförändrad till och med den 30 juni 1952.

Kommittén har vidare framhållit, att de till dess biträde tillkallade sakkunniga icke haft något att erinra mot vad kommittén sålunda föreslagit.

Departementschefen.

När frågan om förlängning av utlänningslagens giltighetstid i slutet av år 1949 behandlades i statsrådet, föreslog jag, att lagen skulle förlängas till och med den 30 juni 1951. Samtidigt framhöll jag, att det naturligtvis vore ovisst, om förhållandena kunde göra det möjligt och lämpligt att inom denna tid taga ställning till frågan om en mera definitiv revision av lagstiftningen, och att det således vore tänkbart att en ytterligare förlängning — med eller utan partiella reformer — kunde bli påkallad.

Sedan den sålunda förordade utsträckningen av lagens giltighetstid genomförts, har den kommitté, som håller på att utreda frågan om revision av utlänningslagstiftningen, anmält att kommitténs förslag icke kunde beräknas föreligga vid sådan tidpunkt, att proposition på grundval av förslaget kunde föreläggas riksdagen före utgången av den nuvarande lagens

giltighetstid. Kommittén har därför hemställt, att det rådande provisoriet måtte få bestå under ytterligare ett år.

Med hänsyn härtill torde det vara nödvändigt, att lagen ånyo förlänges. Något trängande behov att i samband därmed vidtaga ändringar i lagen synes icke föreligga. Jag föreslår därför, att lagen oförändrad får gälla till och med den 30 juni 1952.

I enlighet härmed har inom justitiedepartementet upprättats bilagda förslag till *lag om fortsatt giltighet av utlänningslagen den 15 juni 1945 (nr 315)*.¹

Övergångsbestämmelserna i förslaget utgöra en fullständig motsvarighet till dem som meddelades i samband med den senast beslutade förlängningen av lagen.

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över lagförslaget måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Axel Nilsson.

¹ Bilagan, vilken är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här utelämnats.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 14 december 1950.

Närvarande:

justitieråden GEIJER,
STRANDBERG,
LJUNGGREN,
regeringsrådet BJÖRKHOLM.

Enligt lagrådet den 13 december 1950 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 1 december 1950, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om fortsatt giltighet av utlänningslagen den 15 juni 1945 (nr 315)*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av t. f. byråchefen för lagärenden i justitiedepartementet Torkel Nordström.

Lagrådet lämnade förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet:

Bengt Larson.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 22 december 1950.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON, LINGMAN.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena och chefen för inrikesdepartementet anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, lagrådets den 14 december 1950 avgivna utlåtande över det till lagrådet den 1 december 1950 remitterade förslaget till *lag om fortsatt giltighet av utlänningslagen den 15 juni 1945 (nr 315)*.

Med förmälan, att förslaget av lagrådet lämnats utan erinran, hemställer föredraganden, att förslaget måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdna hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Georg Dahlin.
